

Stadsdeel Amsterdam Zuidoost
t.a.v. DB
Anton de Komplein 150
1102 CW Amsterdam

Amsterdam Zuidoost, 27 juni 2011

Betreft: Ongevraagd Advies betreffende de Bijlmer Hoogbouw

Kenmerk: WMOA-2011-03

Geacht DB,

Nu de Bijlmervernieuwing zo goed als voltooid is en het DB van stadsdeel Zuidoost de sociale vernieuwing, vooral gericht op nieuwe middel- en laagbouwwijken, voortvarend ter hand neemt, wil de Wmo-Adviesraad u een ongevraagd advies geven over de sociale vernieuwing in de Bijlmer Hoogbouw. Het probleem is dat in bijna alle oude flats de sociale samenhang ontbreekt. Het zelfstandig kunnen leven en het zo nodig gebruik kunnen maken van zorg- en welzijnsvoorzieningen in de buurt staan daarmee onder druk. Gebrek aan sociale samenhang leidt niet alleen tot individualisme en onverschilligheid ten opzichte van de leefomgeving, maar ook tot anonimiteit. En anonimiteit scheidt de voorwaarden waaronder niet alleen eenzaamheid, maar ook criminaliteit gedijt.

Het is ons inziens tijd om **structureel** te investeren in de sociale cohesie in de hoogbouw. Juist omdat dit ook de implementatie van de WMO mogelijk maakt, de belangrijkste opdracht van de Wmo-Adviesraad. Zeker nu uit het rapport "Integrale analyse heroverwegingen in het sociale domein" (gemeente Amsterdam O&S) is gebleken dat Amsterdam Zuidoost de meeste groepen bewoners heeft die ernstig getroffen zullen worden door de bezuinigingen die ons te wachten staan. Een groot deel van de mensen, met name in de hoogbouw, heeft te maken met ernstige gevolgen van die bezuinigingen. Het heeft zin dit in een vroeg stadium te signaleren, om zodoende tijdig maatregelen te kunnen treffen.

Een aantal oorzaken van de gebrekkige sociale samenhang:

I. Instroom vanuit de sloopflats (t.g.v. Bijlmer vernieuwing)

Door de herhuisvesting uit de gesloopte flats zijn veel bewoners, die niet de mogelijkheid hadden buiten Amsterdam Zuidoost een woning te zoeken, verhuisd naar de flats in de H en K- buurt en Holendrecht West.

II. Wegvloeien van de economische draagkracht uit het stadsdeel en de toename van armoede

In de jaren '90 van de vorige eeuw zijn er veel gezinnen uit de middenklasse verhuisd naar bijvoorbeeld Almere. Dit heeft een grote wissel getrokken op de economische draagkracht van de bevolking van de

hoogbouw en daarnaast zijn er veel gezinnen die een groot gedeelte van hun inkomen (en soms ook uitkering) overmaken naar landen van herkomst.

III. Een multi-etnisch samengestelde bevolking

De verschillende etnische groepen kennen wel een sociale samenhang binnen de eigen groep, maar doordat ze niet of onvoldoende de taal spreken kunnen ze de weg naar zorg en welzijn in Nederland moeilijk of niet vinden, noch de sociale samenhang in Nederland ontwarren. Om goed en vreedzaam samen te kunnen leven - je gerespecteerd en welkom te voelen in de flat - heb je ons inziens een basisinkomen, kennis van de taal en kennis van de omgeving nodig.

IV. Privatisering woningcorporaties

Doordat woningcorporaties moeten concurreren op de woonmarkt zijn er voorzieningen in de hoogbouw geschrapt, zoals bijvoorbeeld gemeenschappelijke ruimtes, het terugdringen van het aantal huismeesters en het handhaven van de huisregels.

Wat eraan te doen:

I. Inzet stadsdeel en gemeente zijn verschillend van aard. Zo moet de gemeente aangesproken worden op de aanpak van criminele activiteiten, het stadsdeel op de aanpak van notoire overlastgevendens. Dit laatste is inmiddels gestart met een project aanpak. Daarnaast zal er bij de bezuinigingen over de gehele stad gekeken moeten worden of de nog beschikbare middelen wel efficiënt, effectief en solidair ingezet worden.

II. Inzet woningcorporaties hebben het individualiseringsproces in de flats versterkt in plaats van voorwaarden te scheppen voor meer sociale samenhang. Minder huismeesters per flat, geen openbare ontmoetingsplekken meer en het niet handhaven van de woonregels gesteld door de corporaties zijn daar voorbeelden van. Is de samenstelling in een flat homogeen qua inkomen en sociale status, is er een gemeenschappelijke ruimte en is er een huismeester die de bewoners kent en de regels handhaaft en overlastgevendens in de flats aanpakt, eerst dan voelen bewoners zich thuis en verantwoordelijk voor hun leefomgeving.

Naar de toekomst:

In het kader van de Wmo is het zaak om alle spelers in het veld (woningcorporaties, overheid en bewoners) te stimuleren nu actie te ondernemen. Immers, sociale samenhang is nodig om de implementatie van de Wmo tot een succes te maken. Haast is nu geboden om ook in de oude hoogbouw, samen met de bewoners, stappen te zetten ter versterking van de sociale cohesie. Niets doen betekent het creëren van achtergestelde wijken ten opzichte van de nieuwe laagbouw, met alle negatieve gevolgen van dien. In de afgelopen jaren is er incidenteel (bijv. met incidenteel geld) wel iets geprobeerd, maar het is zo langzamerhand wel duidelijk dat alleen een structurele aanpak van vele jaren vruchten zal afwerpen. In New York was Harlem lange tijd het stadsdeel waar je niet moest komen. Na een structurele en indringende operatie is het nu de "place to be". En is dat niet juist wat wij met z'n allen willen voor Amsterdam Zuidoost?

De Wmo-adviesraad kan uiteraard alleen het DB van Amsterdam Zuidoost adviseren, maar wij zijn er van overtuigd dat u de andere spelers in het veld, woningcorporaties en de gemeente Amsterdam, zult kunnen vinden. Als Wmo-adviesraad komen wij tot de volgende vijf adviezen.

1. Wij adviseren u om per flat meer zicht te krijgen op de bewoners en hun behoeften en noden, zodat er gericht, per flat, instrumenten voor zorg en welzijn kunnen worden ingezet. En daarnaast initiatieven van bewoners – die kunnen leiden tot meer samenhang - te stimuleren.

2. Wij adviseren u gebruik te maken van beschikbare sociologische onderzoeken dan wel enquêtes gericht op de hoogbouw (bijv. “Kansrijk Zuidoost”- enquête 2010 in opdracht van het stadsdeel) en gebruik te maken van de inmiddels gestarte experimenten in Amsterdam Zuidoost om via beoordeling en/of evaluatie helder te krijgen of deze structureel ingezet kunnen worden.

3. Wij adviseren u het oneigenlijk gebruik van de flats (overlast én criminele activiteiten) met alle beschikbare middelen tegen te gaan. Het driehoeksoverleg is hiervoor wellicht een instrument.

4. Wij adviseren u te onderzoeken hoe de 1e lijns zorg zodanig versterkt kan worden dat er vroegtijdige (ook sociale) hulpvragen opgevangen kunnen worden. Te denken valt aan ‘de buurthuisarts’.

5. Wij adviseren u in het voorjaar van 2013 te komen met een rapportage over de stand van zaken. Een goede bijdrage hiertoe zou zijn een Conferentie te houden over de diversiteit aan leerervaringen inzake wonen en samenleven in de Bijlmer sinds 1968 samen met alle betrokkenen in de hoogbouw flats, en om op basis hiervan (‘wat heeft gewerkt, en wat niet’) een toekomstvisie te ontwikkelen.

Graag ontvangen wij voor 1 september a.s. uw respons op bovenstaand advies en overwegingen.

Met vriendelijke groet, namens de Wmo-Adviesraad,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Stijkel', written over a horizontal line.

Dr. Anne Stijkel, voorzitter